Hukuk Bölümü 2008/375 E. , 2008/419 K.

- 4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI YAPILAN ITIRAZIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI
  - İŞ KANUNU (4857) Madde 41

"İçtihat Metni"

Davacı : V. Giyim San. ve Tic. Ltd. Şti

Vekili : Av. A.O., Av. N.S.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Zonguldak Bölge Müdürlüğü'nün 13.04.2006 gün ve 3068 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanununun 41.maddesine muhalefet edildiğinden bahisle aynı yasanın 102. maddesi uyarınca 59.830,00 YTL ve anılan Kanunun 63.maddesine muhalefet edildiğinden bahisle de Kanunun 104.maddesi uyarınca 783,00 YTL olmak üzere davacı şirket adına toplam 60.613,00 YTL idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

BARTIN SULH CEZA MAHKEMESİ; 20.12.2006 gün ve E:2006/73 D.İş, K:2006/73 D.İş sayı ile, başvuran tarafından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Zonguldak Bölge Müdürlüğü tarafından düzenlenen idari yaptırım kararının kaldırılması talep olunmuş ise de; itiraz tarihinden sonra yürürlüğe giren 5560 Sayılı Yasanın 31. maddesi ile 5326 Sayılı Kabahatler Kanunun 3. maddesinde değişiklik yapılarak Kabahatler Kanununun, idâri yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağının düzenlendiği; 4857 Sayılı İş Kanununun 108/2. maddesine göre ise bu kanun hükümlerine göre verilen cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceğinin öngörüldüğü, böylelikle mahkemelerinin itirazı incelemeye görevli olmadığının anlaşıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

ZONGULDAK İDARE MAHKEMESİ; 19.2.2008 gün ve E:2007/1428, K:2008/211 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri değerlendirildiğinde, 4857 sayılı İş Kanunu uyarınca kesilen idari para cezalarına karşı yapılacak itirazların Kanunda idare Mahkemesi'nde yapılacağına ilişkin açık hüküm bulunması halinde ancak idare mahkemesine yapılabileceği aksi halde Sulh Ceza Mahkemesine itiraz edilebileceği sonucuna varılmakta olduğu; 4857 sayılı İş Kanunu'nun İdari Para Cezalarının Uygulanmasına İlişkin Hususlar başlıklı 108 inci maddesinin 2. fıkrasında "Verilen idari para cezalarına dair kararlar ilgililere 11/02/1959 tarihli ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu hükümlerine göre tebliğ edilir. Bu cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebilir" düzenlemesine yer verilmişken, 08.02.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578. maddesinin (oo) bendiyle, idare mahkemesine itiraz edilebileceğine ilişkin hükmün bulunduğu 4857 sayılı Kanun'un 108. maddesinin 2. fıkrası yürürlükten kaldırıldığı ve maddenin yeni halinde bu kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı hangi merciye itiraz edileceğine ilişkin herhangi bir hükme yer verilmediği; dava dosyasının incelenmesinden davacı şirketin 4857 sayılı İş Yasasının 41.maddesine muhalefet ettiğinden bahisle Yasanın 102. maddesi uyarınca ve aynı Yasanın 63. maddesine muhalefet ettiğinden bahisle de Yasanın 104. maddesi uyarınca Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Zonguldak Bölge Müdürlüğünün 13.04.2006 günlü ve 3086 sayılı işlemiyle davacı şirkete toplam 60.613,00.-YTL idari para cezası kesildiği bu işlemin 19.04.2006 tarihinde davacı şirkete tebliğ edildiği, yapılan tebliğ üzerine 04.05.2006 tarihinde Bartın Sulh Ceza Mahkemesi nezdinde dava açılmışsa da anılan mahkemenin 2006/73 D.İş no ve 20.12.2006 tarihli kararıyla davanın görev yönünde reddedilmesi üzerine davacı şirket vekili tarafından ceza verme işleminin taraflı olduğu ve incelemenin usulüne uygun bulunmadığı, muhasebe hatalarının maddi hata niteliğinde olması nedeniyle ceza verilmesini gerektirmediği, işveren tarafından işçilerin rızalarının alındığının açıkça belirtildiği, iş kanuna muhalefetin söz konusu olmadığı, işçilerin tüm haklarının ödenerek belgelerinin verildiği iddialarıyla bu cezanın iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığının anlaşıldığı; bu durumda; 4857 sayılı İş Kanunu'nun 5728 sayılı Kanun'la değişik yeni halinde bu kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı İdare Mahkemesinde itiraz edileceğine ilişkin açık bir hükme yer verilmemiş olması sebebiyle, dava konusu uyuşmazlığın çözümünde 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3 ve 27 nci maddeleri uyarınca Sulh Ceza Mahkemelerinin görevli bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karara karşı davacı vekilince temyiz isteminde bulunmuş; Danıştay Onuncu Dairesi; 28.3.2008 gün ve E: 2008/2009, K: 2008/1610 sayı ile temyiz isteminin reddi ile Zonguldak İdare Mahkemesinin kararının onanmasına karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 22.12.2008 günlü toplantısında;

I- İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında 2247 sayılı Yasa'nın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının 15. maddede belirtilen yönteme uygun olarak davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren

mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Dr. İlknur ALTINTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 4857 sayılı Kanun'un 41, 102, 63, 104. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

4857 sayılı İş Kanunu'nun "Ücret ile ilgili hükümlere aykırılık" başlıklı 102. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde; Kanunun 41 inci maddesinde belirtilen fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödemeyen, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmayan, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almayan işveren veya işveren vekiline, bu durumda olan her işçi için yüz milyon lira para cezası verileceği; "İşin düzenlenmesine ilişkin hükümlere aykırılık" başlıklı 104. maddesinde, Kanunun 63 üncü maddesinde ve bu maddede belirtilen yönetmelikte belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak işçilerini çalıştıran işveren veya işveren vekiline beşyüz milyon lira para cezası verileceği belirtilmiş; "İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar" başlığını taşıyan 108. maddesinde ise, "(Değişik: 15/5/2008-5763/10 md.) Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır." denilmiş, madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Bu durumda, 4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemeye göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Bartın Sulh Ceza Mahkemesi'nce verilen 20.12.2006 gün ve E:2006/73 D.İş, K:2006/73 D.İş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 22.12.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.